

<https://doi.org/10.36818/2071-4653-2026-2-3>

УДК 332.135:339.94

JEL R11, R23

Т. Я. Баранецький

аспірант відділу регіональної фінансової політики

ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього

НАН України», м. Львів

e-mail: bartaras@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-3349-2621>

ТЕРИТОРІАЛЬНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД У СТРАТЕГІЧНОМУ ПЛАНУВАННІ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Досліджується практика врахування територіально орієнтованого підходу в актуалізації стратегій розвитку українських регіонів у 2024–2025 рр. Проаналізовано нормативно-правові передумови впровадження територіального виміру в систему стратегічного планування розвитку регіонів, а також особливості його застосування в актуалізованих регіональних стратегіях. Установлено, що в більшості регіонів елементи територіально орієнтованого управління використовуються фрагментарно та переважно зосереджуються на окремих типах функціональних територій – сільських, гірських і прикордонних. Показано, що значна частина стратегічних документів характеризується слабким зв'язком між аналізом просторових диспропорцій і системою цілей і завдань, а також неоднаковим розумінням інструментарію територіального управління в різних регіонах. Особливу увагу приділено врахуванню функціональних міських зон, прикордонних територій та територій справедливої трансформації в контексті європейського досвіду. Зроблено висновок про необхідність удосконалення нормативно-методичного забезпечення територіально орієнтованого підходу, а також визначення наскрізних функціональних типів територій для посилення інтеграції державної регіональної політики України з європейськими практиками в наступному планувальному періоді 2028–2034 рр.

Ключові слова: територіально орієнтоване управління, регіональна політика, функціональні типи територій, інструменти розвитку, Державна стратегія регіонального розвитку, регіональні стратегії розвитку, Європейський Союз.

Baranetskyi T. Ya. A PLACE-BASED APPROACH TO STRATEGIC PLANNING OF REGIONAL DEVELOPMENT IN UKRAINE: PRACTICE ASSESSMENT AND AREAS FOR IMPROVEMENT

The article explores the practice of incorporating the territorial approach into the updating of regional development strategies in Ukraine in 2024–2025 in the context of European integration, recovery from the consequences of armed aggression, and the harmonization of state regional policy with the EU Cohesion Policy principles. Particular attention is paid to the growing role of the territorial dimension in regional development planning and to the institutional changes that introduced the mandatory consideration of functional territory types in strategic planning documents at the national, regional, and local levels. The study analyzes the regulatory and legal prerequisites for integrating the territorial dimension into the system of regional development strategic planning, as well as the specific features of its application in the updated regional strategies. The study is based on a comparative analysis of twenty updated regional development strategies adopted in 2024–2025 and focuses on the identification of functional territories, the integration of territorial analysis into strategic planning, and the consistency between identified territorial challenges and policy responses. The findings demonstrate that elements of territorially oriented governance have been incorporated into all analyzed strategies; however, their application remains uneven and largely fragmented. In most regions, the territorial dimension is reflected through the identification of only one or two categories of functional territories, predominantly rural, mountainous, border, recovery, or just transition areas, without the development of a comprehensive territorial development model. Significant differences are observed among regions regarding the interpretation and operationalization of territorial policy instruments. The analysis also reveals a weak connection between territorial diagnostics and strategic programming. Although regional strategies frequently identify spatial disparities, demographic decline, infrastructure deficiencies, peripheralization processes, and specific challenges affecting particular territories, these findings are often not translated into differentiated strategic objectives, policy measures, or development instruments. Special attention is devoted to the consideration of rural areas, mountain territories, border regions, functional urban areas, just transition territories, and recovery areas, as well as to the comparison of Ukrainian practices with European approaches to place-based development. The article concludes that the effectiveness of territorially oriented governance in Ukraine requires further improvement of the regulatory and methodological framework, the establishment of common functional territorial typologies, and stronger integration of territorial analysis into strategic decision-making processes. These measures are essential for enhancing the effectiveness of regional development planning in the 2028–2034 programming period and for strengthening Ukraine's alignment with European regional policy principles.

Keywords: territorially oriented governance, regional policy, functional territories, development instruments, State Strategy for Regional Development, regional development strategies, European Union.

Формулювання проблеми. Територіальний вимір є одним з базових принципів програмування Політики згуртованості Європейського Союзу. Його роль постійно зростає, а в майбутніх планових періодах очікується відхід від розгляду території крізь призму адміністративних кордонів і посилення уваги до внутрішнього (ендогенного) потенціалу, ресурсів і бар'єрів розвитку. Для держав-членів ЄС, з подібним до України адміністративно-територіальним устроєм (зокрема Польщі), ключовим в управлінні коштами структурних фондів є регіональний рівень (який часто збігається зі статистичною одиницею NUTS-2). Саме тому європейський досвід урахування територіального виміру в плануванні розвитку регіонів є надзвичайно цінним та актуальним для України.

Незважаючи на повномасштабну збройну агресію російської федерації, Європейська Рада надала Україні статус кандидата на вступ до ЄС та відкрила переговорний процес. Це потребуватиме від України подальшого узгодження внутрішніх політик, зокрема регіональної політики, з вимогами та стандартами ЄС.

Важливо зазначити, що протягом останніх років уже багато зроблено в напрямі гармонізації державної регіональної політики України з підходами Політики згуртованості ЄС, зокрема:

- синхронізовано планувальні цикли України та ЄС [1];
- створено фінансовий інструмент реалізації регіональної політики – Державний фонд регіонального розвитку (ДФРР) за зразком структурних фондів ЄС [2];
- розпочато запровадження підходів, заснованих на підтримці та розвитку ендегенного потенціалу територій, на відміну від традиційної для України практики перерозподілу ресурсів між більш і менш розвиненими регіонами.

У Державній стратегії регіонального розвитку України на 2021-2027 роки [3] вперше виділено функціональні типи територій, а законодавчі зміни 2022 р. [1] визначили обов'язковість використання територіально орієнтованого підходу під час розроблення документів державної регіональної політики на державному, регіональному та місцевому рівнях. В основі цього підходу лежить визнання того, що регіони з різними проблемами потребують різного роду підтримки [4]. У 2024 р. розпочався процес актуалізації стратегічних документів, зумовлений, зокрема, необхідністю врахування наслідків повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України та їхнього впливу з огляду на територіально орієнтований і безпековий підходи. У 2024-2025 рр. було схвалено зміни до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки [5] та до переважної більшості регіональних стратегій розвитку. Аналіз практики врахування територіального виміру на регіональному рівні є важливим для подальшого вдосконалення державної регіональної політики України відповідно до підходів ЄС та ефективного реагування на наслідки збройної агресії.

Аналіз останніх досліджень. Питання європейського досвіду та української практики управління різними типами функціональних територій досліджували Я. Жаліло [6], В. Куйбіда [7] В. Кравців [8], А. Ткачук [9], І. Сторонянська [10]. Водночас, попри вагомий внесок зазначених авторів, зауважимо, що аналіз досвіду врахування територіального виміру на регіональному рівні є важливим для продовження гармонізації державної регіональної політики України з підходами, що реалізуються в ЄС та ефективного подолання руйнівних наслідків збройної агресії російської федерації проти України.

Метою статті є аналіз урахування територіально орієнтованого підходу в актуалізованих регіональних стратегіях у 2024-2025 рр., виявлення слабких сторін його застосування на регіональному рівні та визначення можливостей і механізмів ефективнішого використання його в планувальному періоді 2028-2034 рр. в умовах відновлення територій та гармонізації державної регіональної політики з європейськими практиками.

Основні результати дослідження. Сучасний територіально орієнтований підхід базується на концепції place-based policy, сформульованій у доповіді Ф. Барки [11]. Такий підхід у регіональній політиці підкреслює необхідність контекстуального планування та реалізації політики, зважаючи на різноманітні місцеві потреби та просторово різноманітні ресурси територій [12]. Це посилює переваги планування політики «знизу вгору» (bottom-up) та встановлює логічні обмеження для формування рішень у структурі багаторівневого управління за принципом «згори вниз» (up-bottom) [13].

З такого погляду стратегії розвитку українських регіонів мали б бути унікальним поєднанням обох підходів до планування регіональної політики. Оскільки, з одного боку, проекти документів готують обласні державні адміністрації, які представляють державні інтереси та реалізують державні програми на відповідній території [14], висновок щодо відповідності таких проектів документів пріоритетам, визначеним Державною стратегією регіонального розвитку України, надає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної регіональної політики [2]. З другого боку, затвердження відповідної регіональної стратегії розвитку здійснює обласна рада – орган місцевого самоврядування, що представляє спільні інтереси територіальних громад відповідного регіону [15].

Законодавчі зміни 2022 р. закріпили цю логіку, визначивши обов'язковість використання територіально орієнтованого підходу для розроблення стратегічних документів на регіональному та місцевому рівнях (принцип bottom-up), а також урахування під час розроблення регіональних стратегій розвитку функціональних типів територій, визначених у Державній стратегії регіонального розвитку на відповідний період (принцип up-bottom) [1].

Майже повсюдна актуалізація регіональних стратегій розвитку у 2024-2025 рр. була зумовлена низкою факторів, зокрема повномасштабною

ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

збройною агресією російської федерації проти України та її наслідками для регіонів і територіальних громад, набуттям Україною статусу кандидата на членство в ЄС та відкриттям переговорів про вступ України до ЄС, кліматичними зобов'язаннями, взятими Україною у 2021-2024 рр., а також необхідністю інтеграції державної регіональної політики в процес відновлення України. З огляду на масштабність зазначених факторів актуалізація стратегічних документів відбувалася шляхом розроблення та затвердження їх у новій редакції. Отже, це була фактично перша спроба розроблення стратегічних документів розвитку регіонів на новій законодавчій основі, яка передбачала врахування територіального виміру.

Протягом 2024-2025 рр. актуалізовано 22 із 24 регіональних стратегій: на квітень 2026 р. тривала актуалізація стратегії розвитку Херсонської області, а також прийнято рішення не оновлювати стратегію розвитку Запорізької області. Актуалізовані стратегії розвитку Івано-Франківської, Львівської та Черкаської областей були схвалені відповідними обласними радами вже у 2026 р. Через тимчасову окупацію значної частини територій Донецької та Луганської областей, а також активні бойові дії відповідні актуалізовані стратегічні документи не аналізувалися в межах цього дослідження. Інформація типів функціональних територій, ідентифікованих в актуалізованих регіональних стратегіях розвитку, наведена в табл. 1.

Таблиця 1

Типи функціональних територій, ідентифікованих в актуалізованих регіональних стратегіях розвитку на 2021-2027 рр.

Тип території	Регіони, де ідентифіковані	Приклади цілей та завдань
Сільські території (Rural areas)	Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська та Львівська області Миколаївська, Полтавська, Рівненська, Тернопільська, Харківська та Черкаська області	<i>Івано-Франківська область:</i> Оперативна ціль 2.1. Відновлення та соціально-економічний розвиток гірських та сільських населених пунктів. 2.1.2. Визначення пріоритетних напрямів сталого розвитку гірських та сільських територій, створення необхідних умов для комплексного розв'язання наявних проблем в економічній, інфраструктурній, соціальній сферах. 2.1.3. Забезпечення доступу жителів(-оьк) сільської місцевості до соціальних та адміністративних послуг, зокрема в адміністративних центрах територіальних громад та районів. 2.1.5. Створення умов для розвитку сільських територій.
Прикордонні території (Border areas)	Волинська, Житомирська, Закарпатська, Івано-Франківська, Одеська, Сумська, Чернівецька та Чернігівська області	<i>Волинська область:</i> 2.2.1. Створення додаткових умов для відновлення та стимулювання економічної активності в територіальних громадах, що розташовані в 30-50 км зоні від білоруського кордону та мають додаткові безпекові ризики. <i>Івано-Франківська область:</i> 2.5.6. Облаштування міжнародного автомобільного і пішохідного контрольно-пропускового пункту, розвиток прикордонної інфраструктури на українсько-румунському кордоні у районі Шибене. <i>Львівська область:</i> 2.3.1. Розвиток прикордонної інфраструктури та розбудова міжнародних пунктів пропуску.
Гірські території (Mountainous areas)	Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська та Чернівецька області	<i>Закарпатська область:</i> Оперативна ціль 3.3. Вирівнювання диспропорцій соціально-економічного розвитку гірських та сільських територій: 3.3.1. Розвиток інфраструктури життєзабезпечення гірських та сільських населених пунктів (водопостачання та водовідведення, благоустрій населених пунктів тощо). 3.3.2. Підвищення рівня доступності території гірських та сільських населених пунктів шляхом розвитку транспортної, інформаційно-комунікаційної інфраструктури та технологій. 3.3.3. Забезпечення доступу для жителів гірської та сільської місцевості, зокрема віддалених населених пунктів, до соціальних та адміністративних послуг, впровадження Е-послуг. <i>Чернівецька область:</i> 2.1.5. Створення умов для розвитку гірських територій та інших територій з особливими умовами для розвитку.

Тип території	Регіони, де ідентифіковані	Приклади цілей та завдань
Міські агломерації (Urban agglomerations)	Дніпропетровська, Львівська, Київська, Одеська та Харківська області	<p><i>Дніпропетровська область:</i> 3.2.1. Організація ефективної роботи Дніпровсько-Кам'янської агломерації як полюсу зростання, зокрема налагодження ефективної взаємодії населених пунктів всередині агломерації та з суміжними громадами.</p> <p><i>Київська область:</i> 3.3.3. Розвиток туристичної та рекреаційної інфраструктури територіальних громад, що входять до складу МАОМС «Київська агломерація», як центру сталого туризму і відпочинку.</p> <p>4.1.10. Підтримка реалізації проєктів територіальних громад, що входять до складу МАОМС «Київська агломерація», надання інформаційно-методичного супроводу комунікації громад відстоювання інтересів зазначених громад.</p> <p><i>Харківська область:</i> 5.3.6. Організація ефективної роботи Харківської агломерації як потенційного полюсу зростання, сприяння взаємодії між населеними пунктами всередині агломерації та із суміжними громадами.</p>
Території справедливої трансформації (Just transition areas)	Дніпропетровська, Волинська та Львівська області	<p><i>Дніпропетровська область:</i> 2.1.5. Забезпечення трансформації вугільних громад та ревіталізації постпромислових територій шляхом диверсифікації економіки цих територій, відновлення інвестиційної привабливості, розвитку підприємництва, змін професійно-кваліфікаційної структури трудового потенціалу.</p> <p><i>Львівська область:</i> Оперативна ціль 3.5. Зменшення негативного впливу вугледобування та теплової генерації на довкілля.</p> <p>3.5.1. Впровадження Плану дій зі справедливої трансформації вугільного мікрорегіону.</p> <p>3.5.2. Підтримка проєктів, спрямованих на охорону довкілля та зелений перехід.</p> <p>3.5.3. Відновлення антропогенно змінених екосистем.</p> <p>3.5.4. Ревіталізація постпромислових територій.</p> <p><i>Волинська область:</i> 1.1.4. Формування інвестиційної привабливості вугільних територій шляхом їх ревіталізації.</p>
Території відновлення	Дніпропетровська, Миколаївська та Харківська області	<p><i>Дніпропетровська область:</i> 2.1.4. Відновлення найбільш постраждалих від агресії рф районів області – Криворізького, Нікопольського та Синельниківського.</p> <p>4.2.1. Відновлення та розвиток територій, які постраждали внаслідок руйнування греблі Каховської гідроелектростанції.</p>

Джерело: власні напрацювання на основі аналізу [16-35].

Актуалізація регіональних стратегічних документів засвідчила поступове поширення територіально орієнтованого підходу в системі планування регіонального розвитку України. У кожному із 20-ти аналізованих документів тією чи іншою мірою використано елементи такого підходу. Водночас можна стверджувати про неоднаковість розуміння та застосування його інструментарію розробниками документів. Зокрема, у більшості стратегій територіальний вимір реалізовано фрагментарно та переважно через акцентування уваги лише на окремих типах територій – найчастіше сільських, гірських, прикордонних – без формування цілісної функціональної моделі розвитку регіону. У низці областей територіальний підхід фактично зводиться до констатації наявності внутрішньо-регіональних диспропорцій або долучення окремих територіально спрямованих завдань без інтеграції їх у загальну логіку стратегічного планування. Водночас

лише окремі регіони, зокрема Львівська та Одеська, продемонстрували спробу комплекснішого застосування територіального виміру через виділення мікрорегіонів.

Одним з найбільш поширених способів урахування територіального виміру в актуалізованих регіональних стратегіях розвитку стало зазначення специфіки сільських територій (Rural areas). Практично в усіх проаналізованих документах сільські території визначаються як простір концентрації демографічних, економічних та інфраструктурних проблем. Однак характер урахування їхніх особливостей суттєво відрізняється та переважно має фрагментарний характер. У більшості стратегій сільські території розглядаються насамперед крізь призму соціально-економічних проблем: депопуляції та старіння населення, низької доступності послуг та інфраструктурної віддаленості, а також обмежених можливостей зайнятості.

Водночас значна частина регіонів фактично ототожнює розвиток сільських територій із підтримкою аграрного сектору або базової інфраструктури. Комплексне бачення сільських територій як багатофункціонального простору розвитку майже відсутнє. Також недостатньо враховуються внутрішні відмінності між різними типами сільських територій: приміськими, периферійними, аграрно-спеціалізованими, гірськими, прикордонними тощо [10]. Спостерігається слабкий зв'язок між аналізом проблем сільських територій та системою завдань, які нерідко залишаються загальними та секторально орієнтованими.

Гірські території (Mountainous areas) – найкраще ідентифікований тип територій у стратегіях розвитку усіх чотирьох регіонів Українських Карпат – Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської та Чернівецької областей. Це пов'язано з відносною простотою та однозначністю визначення їх: до гірських територій належать територіальні громади, які розташовані в гірській місцевості і до складу яких входить щонайменше один населений пункт, якому надано статус гірського відповідно до Закону України «Про статус гірських населених пунктів в Україні» [3; 36; 37]. Гірські території є одним з типів функціональних територій, якому приділяють в Європейському Союзі особливу увагу як центрам біологічного та культурного різноманіття, а також через їхню високу чутливість до змін у довкіллі. Заходи щодо підтримки та розвитку гірських територій в різних державах-членах можуть реалізовуватися за допомогою різних інструментів, через секторальні політики – сільське господарство, охорону довкілля, туризм тощо (Ірландія, Угорщина, Португалія, Словаччина) або через формалізовану комплексну гірську політику (Франція, Італія) [38]. В Україні політика розвитку гірських територій є частиною державної регіональної політики. Натомість завдання актуалізованих регіональних стратегій, які мали б урахувати демографічні, економічні та інфраструктурні особливості таких територій та сприяти їхньому розвитку, у документах регіонів значно різняться. Це знову вказує на неоднаковість розуміння та застосування інструментарію територіально орієнтованого управління в зазначених регіонах.

Іншим типом функціональних територій, який ідентифікований в окремих регіональних стратегіях розвитку та звичний для держав-членів ЄС, є прикордонні території (Border areas). Прикордонні території – це території, які безпосередньо прилягають до державного кордону. В Україні 12 регіонів мають спільні кордони з регіонами інших держав, з них шість – з регіонами ЄС, ще низка регіонів межують з територіями держави-агресора. У суміжних із республікою білорусь, російською федерацією та самопроголошеною Придністровською Республікою регіонах прикордонний статус переважно пов'язується із безпековими викликами. Наприклад, у Сумській області виділено прикордонні громади як території з несприятливими умовами для розвитку. У Волинській, Житомирській, Київській та Рівненській областях акцент зроблено на територіях,

що знаходяться поблизу кордону з республікою білорусь і мають через це ускладнену логістику і, як наслідок, є менш економічно розвиненими, ніж інші частини регіону. Натомість прикордонні території, що межують з регіонами ЄС, розглядаються через можливість поживлення товарообігу, однак заходи щодо підтримки їх переважно обмежуються розвитком прикордонної логістики. Водночас більшість прикордонних з ЄС територіальних громад часто потерпають через проблеми неконтрольованого відтоку населення, втрати людського капіталу, низьких обсягів надходжень до місцевих бюджетів, через що повною мірою не використовують належні їм ресурси, активи та переваги географічного розташування [39].

Європейський досвід збалансованого розвитку територій вказує на важливість забезпечення поліцентричності такого розвитку, що досягається через застосування концепції полюсів зростання (Growth poles), яка передбачає стимулювання економічного зростання в так званих полюсах або центрах, поступово поширюючи розвиток на сусідні території та периферію. У цій концепції особлива роль відводиться так званим містам другого ярусу. Наприклад, у Територіальному порядку денному до 2030 року про це йдеться буквально у визначенні термінології теорії поляризації: «Поляризація між ядром Європи та її периферією, її столицями, метрополіями, містами, селищами, сільською місцевістю та територіями з географічними та демографічними особливостями підриває збалансований територіальний розвиток. Малі та середні міста мають недостатньо використаний потенціал пом'якшення поляризації. Вони відіграють вирішальну роль у регіональному економічному розвитку та соціальному добробуті, особливо завдяки національній та міжнародній доступності та адекватному доступу до послуг на місцевому та регіональному рівнях» [40]. Регіональні полюси зростання є одним з функціональних типів територій, які мають ураховуватися під час розроблення документів державної регіональної політики для запровадження спеціальних механізмів та інструментів стимулювання розвитку регіонів та територій [1]. В актуалізованих документах регіональні полюси зростання не ідентифіковані та згадуються лише в окремих завданнях.

Аналізуючи та формулюючи завдання, Дніпропетровська, Львівська, Київська, Харківська та Одеська області врахували наявність фактично створених і потенційних міських агломерацій (Urban agglomerations), які є одним з видів полюсів зростання [41]. Утім, у більшості документів розвитку регіонів фактично не визначено роль територіальної громади обласного центру та її вплив на розвиток усього регіону та суміжних територій. Це також повною мірою стосується інших значних для регіонів міст, зокрема центрів нових адміністративних районів. Такий підхід дисонує з польським досвідом територіального управління, який підтверджує важливість визначення та врахування функціональних міських зон (Functional urban areas – FUA). У польських дослідженнях підкреслюється, що

функціональні міські зони є значно ефективнішою основою для програмування регіональної політики, ніж традиційні адміністративні одиниці, оскільки вони відображають реальне середовище життєдіяльності населення та економічних процесів [42].

Одним з нових напрямів державної регіональної політики є політика справедливої трансформації. Справедлива трансформація – це модель розвитку території, що передбачає гідне життя та достатній зарібок усім жителям, включно із працівниками, на яких вплине процес відмови від викопного палива (ліквідація виробничих потужностей, закриття вугледобувних підприємств тощо) [43]. Відповідно, вугільними регіонами (територіями) (Just transition areas) вважаються регіони, на території яких розташовані вугледобувні та вуглепереробні підприємства. Варто підкреслити, що території справедливої трансформації ідентифіковані лише у стратегіях регіонів видобутку вугілля (Волинській, Дніпропетровській та Львівській областях) та не враховують території, на яких також функціонують вуглепереробні підприємства, зокрема вугільні електростанції (ТЕС) – Вінницька, Івано-Франківська, Київська та Харківська області. Для вугільних територій традиційно притаманними є низький рівень диверсифікації місцевої економіки (як наслідок – значна залежність місцевого бюджету від кількох платників однієї або суміжних галузей), незадовільна екологічна ситуація (пов'язана з діяльністю шахт і використання вугілля для опалення), а також залежність комунальної інфраструктури від мереж та скидного тепла містоформувального підприємства [43]. Найбільш системно проблематика територій справедливої трансформації врахована у стратегії розвитку Львівської області, де виділено окремий Червоноградський (Шептицький) мікрорегіон, для якого передбачаються заходи економічної трансформації та підтримки зайнятості населення. Територія справедливої вугільної трансформації розглядається як окремий просторовий об'єкт регіональної політики, що наближає підхід Львівщини до європейської моделі справедливої трансформації. Зокрема, у Польщі на національному рівні вугледобувний регіон Сілезьке воєводство визначено як територію стратегічного втручання (Strategic intervention area – SIA) для пришвидшення трансформації його економічного профілю, зокрема шляхом розвитку інноваційних і високопродуктивних секторів економіки [44]. Водночас регіональна операційна програма Сілезького воєводства на 2021-2027 рр. на 37% фінансується з Фонду справедливої трансформації ЄС (Just Transition Fund) [45] і є найбільшим джерелом її фінансування [46].

Для планування процесу відновлення та подолання наслідків повномасштабного вторгнення російської федерації законодавчими змінами 2022 р. був запроваджений окремий функціональний тип територій – території відновлення. Територіями відновлення визначаються території, на яких відбувалися бойові дії та / або які були тимчасово окуповані, та / або території яких зазнали руйнувань унаслідок ведення бойових дій, а також які

характеризуються різким погіршенням рівня соціально-економічного розвитку та значним переміщенням населення до інших регіонів та / або інших держав [1]. У 2023 р. до територій відновлення було віднесено 620 територіальних громад. Зокрема, значну кількість громад з «тилових» та відносно безпечних регіонів: Львівська область – 20 територіальних громад, Чернівецька область – 10 територіальних громад, Закарпатська область – шість територіальних громад [47]. Актуалізуючи регіональні стратегії, території відновлення ідентифікували лише в трьох областях – Дніпропетровській, Миколаївській та Харківській [18; 25; 31]. Але завдання, які враховують потребу відновлення визначених територій, присутні лише в документі Дніпропетровської області. Отже, можна припустити, що процес відновлення на регіональному рівні зосереджено на галузевих пріоритетах та не повною мірою враховує особливості територій.

Висновки. Аналіз актуалізованих регіональних стратегій вказує на те, що елементи територіально орієнтованого підходу використовуються практично в усіх документах, однак характерними є певні недоліки, зокрема:

- фрагментарне використання такого інструментарію як на аналітичному (ідентифікації типів територій та їхніх потреб), так і на програмному етапі (формулювання цілей та завдань, зважаючи на особливості ідентифікованих територій), коли в стратегічному документі наголошується на одному-двох типах функціональних територій, а особливості інших не враховуються;
- слабкий зв'язок між результатами аналізу територій та системою цілей і завдань, коли виявлені просторові диспропорції, периферійність або специфічні проблеми окремих територій не завжди трансформуються у відповідні механізми програмування політики та інструменти розвитку;
- неоднаковість розуміння та застосування інструментарію розробниками стратегічних документів в різних регіонах, що суттєво знижує якість документів та унеможливує ефективне використання їх для розроблення інструментів підтримки на державному рівні.

Зазначені недоліки є наслідком недостатності нормативно-методичного забезпечення застосування територіально орієнтованого підходу. Адже, незважаючи на законодавчі вимоги [1] та окремі положення актуалізованої Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки [5], на державному рівні не були визначені функціональні типи територій, які стали б наскрізними для регіональних і місцевих стратегій. Також оновлений у 2023 р. Порядок розроблення регіональних стратегій не містить вимог щодо врахування у структурі документів елементів аналізу територій чи врахування територіального виміру під час формування системи цілей та завдань [48]. Це зумовлює потребу в подальших дослідженнях і підготовку рекомендацій, які б сприяли ефективному врахуванню територіального виміру та гармонізації державної регіональної політики з принципами Політики згуртованості ЄС.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій: Закон України від 09.07.2022 р. № 2389-IX. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2389-20#Text>
2. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 р. № 156-VIII. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/156-19>
3. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 р. № 695. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/695-2020-%D0%BF>
4. Кравців В. С., Сторонянська І. З. Регіональна політика vs просторові зрушення економіки України: пошук відповідей на актуальні питання. *Вісник Національної академії наук України*. 2025. № 3. С. 29-38. DOI: <https://doi.org/10.15407/vsn2025.03.029>
5. Про внесення змін до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 13.08.2024 р. № 940. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/940-2024-п#Text>
6. Жаліло Я. А., Бахур Н. В., Головка А. А. та ін. *Територіально-орієнтовані механізми стимулювання інвестицій у повоєнному відновленні України*: аналіт. доп. / наук. ред. Я. А. Жаліло. Київ: НІСД, 2023. 78 с. DOI: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2023.09>
7. Куйбіда В. С. Формування та реалізація нової регіональної політики в Україні. *Ефективність державного управління*: зб. наук. пр. 2017. Вип. 1(50). С. 13-20. DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.50.2017.150563>
8. Кравців В. С., Жук П. В., Колодійчук І. А. та ін. *Наукові основи формування та шляхи реалізації гірської політики в Україні* / наук. ред. В. С. Кравців. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», 2018. 121 с. Серія «Проблеми регіонального розвитку». URL: <https://ird.gov.ua/irdp/p20180501.pdf>
9. Ткачук А. Функціональні типи територій: що це таке, для чого і як вони вплинуть на повоєнний розвиток? *ZN.ua*: сайт. 13.09.2023. URL: <https://zn.ua/ukr/UKRAINE/funktsionalni-tipi-teritorij-shcho-tse-take-dlja-choho-i-jak-voni-vplinut-na-povojennij-rozvitok.html>
10. *Функціональні типи територій як об'єкт державної регіональної політики: методичні підходи до ідентифікації*: наук. аналіт. доп. / наук. ред. І. З. Сторонянська. Львів: ІРД НАН України, 2020. 150 с. URL: <https://ird.gov.ua/irdp/p20200041.pdf>
11. Barca F. *An agenda for a reformed cohesion policy*. CPMR, 2010. https://www.cpmr.org/pub/agenda/1325_barca-an_agenda_for_a_reformed_cohesion_policy_cprm_gijon_15-16_02_2010.pdf
12. Churski P., Perdał R., Konecka-Szydłowska B., Herodowicz T. *European regional development. Contemporary regional and local perspectives of socio-economic and socio-political changes*. Springer, 2021. 382 pp. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-030-84659-6>
13. Morgan K. Nurturing novelty: regional innovation policy in the age of smart specialization. *Environment and Planning C: Politics and Space*. 2016. Vol. 35(4). Pp. 569-583. DOI: <https://doi.org/10.1177/0263774X16645106>
14. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
15. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
16. Про внесення змін до Стратегії збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року, затвердженої рішенням 42 сесії обласної Ради 7 скликання від 21 лютого 2020 року № 921: рішення Вінницької обласної ради від 25.04.2025 р. № 1124. *Вінницька обласна рада*: сайт. URL: <https://vinrada.gov.ua/upload/docs/89fa3e8757dbc9e5ad710ab5c98b30a5.pdf>
17. Про нову редакцію Стратегії розвитку Волинської області на період до 2027 року: рішення Волинської обласної ради від 21 серпня 2025 року № 33/2. *Волинська обласна рада*: сайт. URL: <https://new.volynrada.gov.ua/resolutions/pro-novu-redakciju-strategiyi-rozvytku-volynskoyi-oblasti-na-period-do-2027-roku>
18. Про внесення змін до рішення обласної ради від 07 серпня 2020 року № 624-24/VII «Про Стратегію регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року»: рішення обласної ради від 07 травня 2025 року № 502-25/VIII. *Дніпропетровська обласна державна адміністрація*: сайт. URL: <https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/Pro%20oblast/Rozvytok%20rehionu/Stratehiia%20rozvytku/Stratehiia%20rozvytku%20Dnipropetrovskoi%20oblasti%20do%2027%20roku/Zminy-2025-06-13/rishennya-dodatok-n502-20250507.pdf>
19. Про внесення змін у рішення Житомирської обласної ради від 18.12.2019 №1722, зі змінами: рішення Житомирської обласної ради від 10.04.2025 р. № 889. *Житомирська обласна державна адміністрація*: сайт. URL: <https://oda.zht.gov.ua/wp-content/uploads/2025/04/Rishennya-vid-10.04.2025-889.pdf>
20. Про Стратегію розвитку Закарпатської області до 2027 року: рішення Закарпатської обласної ради від 19.12.2024 р. № 1216. *Закарпатська обласна рада*: сайт. URL: https://zakarpatt-rada.gov.ua/docs/rishennya/8/17_sesion/rish1216.pdf
21. Про внесення змін до Стратегії розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки: рішення Івано-Франківської

- обласної ради від 20.02.2026 р. № 1393-46/2026. *Івано-Франківська обласна рада*: сайт. URL: <https://orada.if.ua/decision/1393-46-2026>
22. Про внесення змін до Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки: рішення Київської обласної ради від 06.03.2025 р. № 1259-31-VIII. *Київська обласна рада*: сайт. URL: <https://kor.gov.ua/rishennia/pro-vnesennia-zmin-do-stratehii-rozvytku-kyivskoi-oblasti-na-2021-2027-roky-2>
23. Про внесення змін до Стратегії розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 роки: рішення Кіровоградської обласної ради від 04.07.2025 р. № 540. *Кіровоградська обласна рада*: сайт. URL: <https://www.oblrada.kr.ua/decission/3241/pro-vnesennya-zmin-do-strategii-rozvitku-kirovogradskoi-oblasti-na-2021-2027-roki-15-07-2025>
24. Про внесення змін до Стратегії розвитку Львівської області на період 2021-2027 років та затвердження Плану заходів з реалізації у 2025-2027 роках Стратегії розвитку Львівської області на період 2021-2027 років: рішення Львівської обласної ради від 03.02.2026 р. № 664. *Львівська обласна рада*: сайт. URL: <https://surl.lu/tvelpr>
25. Про внесення змін до Стратегії розвитку Миколаївської області на період до 2027 року включно: рішення Миколаївської обласної ради від 13.02.2025 р. № 1. *Миколаївська обласна рада*: сайт. URL: <https://www.mk-oblrada.gov.ua/UserFiles/decree/174126963967c9aa872c56d.pdf>
26. Про внесення змін рішення обласної ради від 03 березня 2020 року № 1228-VII «Про затвердження Стратегії розвитку Одеської області на період до 2021-2027 років»: рішення Одеської обласної ради від 06.06.2025 р. № 768-VIII. *Одеська обласна рада*: сайт. URL: <https://oblrada.od.gov.ua/wp-content/uploads/768-VIII.pdf>
27. Про внесення змін до рішення обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1242 «Про Стратегію розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки»: рішення Полтавської обласної ради від 24.12.2024 р. № 889. *Полтавська обласна рада*: сайт. URL: <https://media.poda.gov.ua/docs/04aom5k3/889.pdf>
28. Про внесення змін до Стратегії розвитку Рівненської області на період до 2027 року: рішення Рівненської обласної ради від 28.03.2025 р. № 1069. *Рівненська обласна рада*: сайт. URL: <https://ror.gov.ua/rishennya-oblasnoyi-radi-8-sklikannya/1069-pro-vnesennya-zmin-do-strategiyi-rozvitku-rivnenskoji-o-1743591599>
29. Про внесення змін до Стратегії регіонального розвитку Сумської області на 2021-2027 роки: рішення Сумської обласної ради від 30.04.2025 р. *Сумська обласна рада*: сайт. URL: <https://sorada.gov.ua/dokumenty-oblrady/rishennja-oblasnoji-rady/8-skykannja/category/301-rishennja-26-sesiji-29042025.html?download=11281%3Apro-vnesennja-zmin-do-strategiji-regionalnogo-rozvytku-sumskoji-oblasti-na-2021-2027-roky>
30. Про схвалення в новій редакції Стратегії розвитку Тернопільської області на 2021-2027 роки: розпорядження Тернопільської обласної військової адміністрації від 04.04.2025 р. № 222/01.02-01. *Тернопільська обласна військова адміністрація*: сайт. URL: <https://oda.te.gov.ua/storage/app/sites/26/uploaded-files/rozporiadzennia-sxvalennia-strategiyi.pdf>
31. Про внесення змін до Стратегії розвитку Харківської області на 2021-2027 роки, затвердженої рішенням обласної ради від 27 лютого 2020 року № 1196-VII: рішення Харківської обласної ради від 24.04.2025 р. № 1150-8. *Харківська обласна рада*: сайт. URL: <https://ts.lica.com.ua/77/text/39248>
32. *Стратегія регіонального розвитку Хмельницької області на 2021-2027 роки (оновлена редакція)*. Хмельницький, 2025. URL: <https://www.adm-km.gov.ua/wp-content/uploads/2025/06/Стратегія-регіонального-розвитку.pdf>
33. Про внесення змін до рішення обласної ради від 11 вересня 2020 року № 38-9/VII: рішення Черкаської обласної ради від 13.03.2026 р. № 35-5/VIII. *Черкаська обласна рада*: сайт. URL: <https://www.oblradack.gov.ua/files/docs/Rishennja/8/35/35-5-8.zip>
34. Про внесення змін до Стратегії розвитку Чернівецької області на період до 2027 року: рішення Чернівецької обласної ради від 11.09.2025 р. № 5-20/25. *Чернівецька обласна рада*: сайт. URL: <https://bukrada.gov.ua/diyalnist/plenarni-zasidannya/rishennya-radi/20-ta-sesiya-oblasno%D1%97-radi-viii-sklikannya>
35. Про внесення змін до Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року: рішення Чернігівської обласної ради від 14.03.2025 р. № 3-22/VIII. *Чернігівська обласна рада*: сайт. URL: <https://chor.gov.ua/zv-yazki-z-gromadskistyuu/item/14132-pro-vnesennia-zmin-do-stratehii-staloho-rozvytku-chernihivskoi-ob>
36. Про статус гірських населених пунктів в Україні: Закон України від 15.02.1995 р. № 56/95-ВР. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/95-vr>
37. Про перелік населених пунктів, яким надається статус гірських: постанова Кабінету Міністрів України від 11.08.1995 р. № 647. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/647-95-p#Text>
38. Куталакіс Х. *Гірські території в Європі: на шляху до комплексного рішення*. 2021. URL: <https://hromady.org/wp-content/uploads/2025/02/На-шляху-до-комплексного-рішення.pdf>
39. Ільїна М. В., Шпильова М. Б. Диференціація прикордонних територіальних громад України: методологія і практика. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2024. Вип. 10. URL: <http://econp.com.ua/index.php/journal/article/view/154/127>, DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13895185>
40. *Territorial agenda 2030: a future for all places*. Informal meeting of ministers responsible for spatial planning, territorial development

and/or territorial cohesion 1 December 2020, Germany. URL: https://territorialagenda.eu/wp-content/uploads/TA2030_jun2021_en.pdf

41. *Полюси зростання: шлях до економічного відновлення та євроінтеграції України*. Київ, 2024. URL: <https://umaef.org/wp-content/uploads/2024/12/polyusi-zrostannya-shlyah-do-ekonomichnogo-vidnovlennya-ta-evrointegracziï-ukraïni.pdf>

42. Churski P., Adamiak Cz., Dubownik A., Komornicki T. et al. The changing role of functional urban areas in regional policy: Identifying inner peripheries in the new development paradigm. *Regional Science Policy and Practice*. 2025. Vol 10(17). Pp. 1-17. URL: <https://surl.li/dxhbbj>, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.rssp.2025.100221>

43. Про затвердження Державної цільової програми справедливої трансформації вугільних регіонів України на період до 2030 року: постанова Кабінету Міністрів України від 18.06.2025 р. № 711. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-2025-п#Text>

44. *Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030*. Warszawa, 2019. URL: <https://www.gov.pl/attachment/38c54257-5b35-4b2d-b379-c897a31c85e7>

45. Regulation (EU) 2021/1056 of the European Parliament and of the Council of 24 June 2021 establishing the Just Transition Fund. *EUR-Lex*: Website. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/1056/oj>

46. European Funds for Śląsk (Silesia) 2021-2027. *European Commission*: Website. [n.d.]. URL: <https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/restore-our-ocean-and-waters/european-funds-slask-silesia-2021-2027>

47. Перелік територіальних громад, що віднесені до територій відновлення за рішенням Комісії для оцінки і віднесення територій до функціональних типів. *Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури*: сайт. [н. д.]. URL: <https://mindev.gov.ua/storage/app/sites/1/uploaded-files/perelik-tg.docx>

48. Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів: постанова Кабінету Міністрів України від 04.08.2023 р. № 816. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/816-2023-п#Text>

References

1. Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo zasad derzhavnoyi rehional'noyi polityky ta polityky vidnovlennya rehioniv i terytoriy [On amendments to certain legislative acts of Ukraine regarding the principles of state regional policy and the policy of

reconstruction of regions and territories] (2022). Law of Ukraine, adopted on 2022, Jul. 09, 2389-IX. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2389-20#Text> [in Ukrainian].

2. Pro zasady derzhavnoyi rehional'noyi polityky [On the principles of state regional policy] (2015). Law of Ukraine, adopted on 2015, Feb 05, 156-VIII. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/156-19> [in Ukrainian].

3. Pro zatverdzhennya Derzhavnoyi stratehiyi rehional'noho rozvytku na 2021-2027 roky [On approval of the State strategy for regional development for 2021-2027] (2020). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, adopted on 2020, Aug 05, 695. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/695-2020-%D0%BF> [in Ukrainian].

4. Kravtsiv, V. S., & Storonyanska, I. Z. (2025). Rehional'na polityka vs prostorovi zruynuvannya ekonomiky Ukrayiny: poshuk vidpovidey na aktual'ni pytannya [Regional policy vs spatial shifts in Ukraine's economy: searching for answers to current issues]. *Visnyk Natsional'noyi akademiyi nauk Ukrayiny – Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine*, 3, 29-38. DOI: <https://doi.org/10.15407/visn2025.03.029> [in Ukrainian].

5. Pro vnesennya zmin do Derzhavnoyi stratehiyi rehional'noho rozvytku na 2021-2027 roky [On amendments to the State strategy for regional development for 2021-2027] (2024). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, adopted on 2024, Aug 13, 940. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/940-2024-п#Text> [in Ukrainian].

6. Zhalilo, Ya. A. (Ed.), Bakhur, N. V., & Holovka, A. A., et al. (2023). *Terytorial'no-oriyentovani mekhanizmy stymulyuvannya investytsiy u viys'kovomu vidnovlenni Ukrayiny [Territorial-oriented mechanisms for stimulating investments in the post-war reconstruction of Ukraine]*: Analytical report. NISS. DOI: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2023.09> [in Ukrainian].

7. Kuybida, V. S. (2017). Formuvannya ta realizatsiya novoyi rehional'noyi polityky v Ukrayini [Formation and realization of a new regional policy in Ukraine]. In *Efektivnist' derzhavnoho upravlinnya [Efficiency of public administration]*: Vol. 1(50) (pp. 13-20). DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.50.2017.150563> [in Ukrainian].

8. Kravtsiv, V. S. (Ed.), Zhuk, P. V., & Kolodiychuk, I. A., et al. (2018). *Naukovi osnovy formuvannya ta shlyakhy realizatsiyi hirs'koyi polityky v Ukrayini [Scientific foundations of the formation and implementation of mining policy in Ukraine]*. Lviv: Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine. Series «Problems of regional development. Retrieved from <https://ird.gov.ua/irdp/p20180501.pdf> [in Ukrainian].

9. Tkachuk, A. 2023, Sep 13). Funktsional'ni typy terytoriyi: shcho tse take, dlya choho i yak vony vplynut'

- na voyenny rozvytok? [Functional types of territories: what are they, why are they needed, and how will they affect post-war development?]. *ZN.ua*: Website. Retrieved from <https://zn.ua/ukr/UKRAINE/funktsionalni-tipi-teritorij-shcho-tse-take-dlja-choho-i-jak-voni-vplinut-na-povojennij-rozvitok.html> [in Ukrainian].
10. Storonyanska, I. Z. (Ed.). (2020). *Funktsional'ni typy terytoriyi yak ob'yeht derzhavnoyi rehional'noyi polityky: metodychni pidkhody do identyfikatsiyi* [Functional types of territories as an object of state regional policy: methodological approaches to identification]: Scientific-analytical report. Lviv: Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine. Retrieved from <https://ird.gov.ua/irdp/p20200041.pdf> [in Ukrainian].
11. Barca, F. (2010). *An Agenda for a Reformed Cohesion Policy*: Report. CPMR. Retrieved from https://www.cpmr.org/pub/agenda/1325_barca-an_agenda_for_a_reformed_cohesion_policy_crpm_gijon_15-16_02_2010.pdf
12. Churski, P., Perdał, R., Konecka-Szydłowska, B., & Herodowicz, T. (2021). *European regional development. Contemporary regional and local perspectives of socio-economic and socio-political changes*. Springer. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-030-84659-6>
13. Morgan, K. (2016). Nurturing novelty: regional innovation policy in the age of smart specialization. *Environment and Planning C: Politics and Space*, 35(4), 569-583. DOI: <https://doi.org/10.1177/0263774X16645106>
14. Pro mistsevi derzhavni administratsiyi [About local state administrations] (1999). Law of Ukraine, adopted on 1999, Apr 09, 586-XIV. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14> [in Ukrainian].
15. Pro mistseve samovryaduvannya v Ukrayini [About local self-government in Ukraine] (1997). Law of Ukraine, adopted on 1997, May 21, 280/97-VR. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-vr> [in Ukrainian].
16. Pro vnesennya zmin do Stratehiyi zbalansovanoho rehional'noho rozvytku Vinnyts'koyi oblasti na period do 2027 roku, zatverdzenoyi rishennyam 42 sesiyi oblasnoyi Rady 7 zvernennya vid 21 lyutoho 2020 roku № 921 [On amendments to the Strategy for Balanced Regional Development of Vinnytsia Region for the period until 2027, approved by the decision of the 42nd session of the Regional Council of the 7th convocation dated February 21, 2020 No. 921] (2025). Decision of the Vinnytsia Regional Council dated 2025, Ap 25. 1124. *Vinnytsia Regional Council*: Website. Retrieved from <https://vinrada.gov.ua/upload/docs/89fa3c8757dbc9e5ad710ab5c98b30a5.pdf> [in Ukrainian].
17. Pro novu redaktsiyu Stratehiyi rozvytku Volyns'koyi oblasti na period do 2027 roku [About the new edition of the Development Strategy of the Volyn region for the period until 2027] (2025). Decision of the Volyn Regional Council of 2025, Aug 21, 33/2. *Volyn Regional Council*: Website. Retrieved from <https://new.volynrada.gov.ua/resolutions/pro-novu-redaktsiyu-strategiyi-rozvytku-volynskoyi-oblasti-na-period-do-2027-roku> [in Ukrainian].
18. Pro vnesennya zmin do rishennya oblasnoyi rady vid 07 serpnia 2020 roku № 624-24/VII «Pro Stratehiyu rehional'noho rozvytku Dnipropetrovs'koyi oblasti na period do 2027 roku» [On amendments to the decision of the regional council dated August 7, 2020 No. 624-24/VII «On the Regional Development Strategy of the Dnipropetrovsk region for the period until 2027»] (2025). Decision of the regional council dated 2025, May 7, 502-25/VIII. *Dnipropetrovsk regional state administration*: Website. Retrieved from <https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/Pro%20oblast/Rozvytok%20rehionu/Stratehiia%20rozvytku/Stratehiia%20rozvytku%20Dnipropetrovs'koyi%20oblasti%20do%202027%20roku/Zminy-2025-06-13/rishennya-dodatok-n502-20250507.pdf> [in Ukrainian].
19. Pro vnesennya zmin do rishennya Zhytomys'koyi oblasnoyi rady vid 18.12.2019 №1722, zi zminamy [On amendments to the decision of the Zhytomyr Regional Council dated 18.12.2019 No. 1722, as amended] (2025). Decision of the Zhytomyr Regional Council dated 2025, Apr 10, 889. *Zhytomyr Regional State Administration*: Website. Retrieved from <https://oda.zht.gov.ua/wp-content/uploads/2025/04/Rishennya-vid-10.04.2025-889.pdf> [in Ukrainian].
20. Pro Stratehiyu rozvytku Zakarpats'koyi oblasti do 2027 roku [On the Development Strategy of the Zakarpattia Region until 2027] (2024). Decision of the Zakarpattia Regional Council of 2024, Dec 19, 1216. *Zakarpattia Regional Council*: Website. Retrieved from https://zakarpattya-rada.gov.ua/docs/rishennya/8/17_sesion/rish1216.pdf [in Ukrainian].
21. Pro vnesennya zmin do Stratehiyi rozvytku Ivano-Frankivs'koyi oblasti na 2021-2027 roky [On amendments to the Development Strategy of Ivano-Frankivsk Region for 2021-2027] (2026). Decision of the Ivano-Frankivsk Regional Council dated 2026, Feb 20, 1393-46/2026. *Ivano-Frankivsk Regional Council*: Website. Retrieved from <https://orada.if.ua/decision/1393-46-2026> [in Ukrainian].
22. Pro vnesennya zmin do Stratehiyi rozvytku Kyivs'koyi oblasti na 2021-2027 roky [On amendments to the Development Strategy of the Kyiv Region for 2021-2027] (2025). Decision of the Kyiv Regional Council dated 2025, Mar 6, 1259-31-VIII. *Kyiv Regional Council*: Website. Retrieved from <https://kor.gov.ua/rishennia/pro-vnesennia-zmin-do-stratehii-rozvytku-kyivskoi-oblasti-na-2021-2027-roky-2> [in Ukrainian].
23. Pro vnesennya zmin do Stratehiyi rozvytku Kirovohrads'koyi oblasti na 2021-2027 roky [On amendments to the Development Strategy of the Kirovohrad Region for 2021-2027] (2025). Decision of

the Kirovohrad Regional Council dated 2025, Jul 04, 540. *Kirovohrad Regional Council*: Website. Retrieved from <https://www.oblrada.kr.ua/decission/3241/pro-vnesennya-zmin-do-strategii-rozvitku-kirovogradskoi-oblasti-na-2021-2027-roki-15-07-2025> [in Ukrainian].

24. Pro vnesennya zmin do Stratehii rozvytku L'vivs'koyi oblasti na period 2021-2027 rokiv ta zatverdzhennya Planu zakhodiv z realizatsiyi u 2025-2027 rokakh Stratehii rozvytku L'vivs'koyi oblasti na period 2021-2027 rokiv [On amendments to the Development Strategy of the Lviv Region for the period 2021-2027 and approval of the Action Plan for the implementation in 2025-2027 of the Development Strategy of the Lviv Region for the period 2021-2027] (2026). Decision of the Lviv Regional Council dated 2026, Feb 03, 664. *Lviv Regional Council*: Website. Retrieved from <https://surl.lu/tvelpr> [in Ukrainian].

25. Pro vnesennya zmin do Stratehii rozvytku Mykolaivys'koyi oblasti na period do 2027 roku vklyuchno [On amendments to the Development Strategy of the Mykolaiv Region for the period up to 2027 inclusive] (2025). Decision of the Mykolaiv Regional Council dated 2025, Feb 13, 1. *Mykolaiv Regional Council*: Website. Retrieved from <https://www.mk-oblrada.gov.ua/UserFiles/decree/174126963967c9aa872c56d.pdf> [in Ukrainian].

26. Pro vnesennya zmin do rishennya oblasnoyi rady vid 03 bereznya 2020 roku №1228-VII «Pro zatverdzhennya Stratehii rozvytku Odes'koyi oblasti na period do 2021-2027 rokiv» [On amendments to the decision of the regional council dated March 3, 2020 No. 1228-VII «On approval of the Development Strategy of the Odessa region for the period until 2021-2027»] (2025). Decision of the Odessa regional council dated 2025, Jun 6, 768-VIII. *Odesa regional council*: Website. Retrieved from <https://oblrada.od.gov.ua/wp-content/uploads/768-VIII.pdf> [in Ukrainian].

27. Pro vnesennya zmin do rishennya oblasnoyi rady vid 20 hrudnya 2019 roku № 1242 «Pro Stratehiyu rozvytku Poltavys'koyi oblasti na 2021-2027 roky» [On amendments to the decision of the regional council dated December 20, 2019 No. 1242 «On the Development Strategy of the Poltava region for 2021-2027»] (2024). Decision of the Poltava regional council dated 2024 Dec 24, 889. *Poltava regional council*: Website. Retrieved from <https://media.poda.gov.ua/docs/04aom5k3/889.pdf> [in Ukrainian].

28. Pro vnesennya zmin do Stratehii rozvytku Rivnens'koyi oblasti na period do 2027 roku. Rishennya Rivnens'koyi oblasnoyi rady vid 28 bereznya 2025 roku № 1069 [On amendments to the Development Strategy of the Rivne Region for the period until 2027] (2025). Decision of the Rivne Regional Council dated 2025, Mar 28, 1069. *Rivne Regional Council*: Website. Retrieved from <https://ror.gov.ua/rishennya-oblasnoyi-radi-8-sklikannya/1069-pro-vnesennya-zmin-do-strategiyi-rozvitku-rivnenskoyi-o-1743591599> [in Ukrainian].

29. Pro vnesennya zmin do Stratehii rehional'noho rozvytku Sums'koyi oblasti na 2021-2027 roky [On

amendments to the Regional Development Strategy of Sumy Region for 2021-2027] (2025). Decision of the Sumy Regional Council of 2025, Apr 30. *Sumy Regional Council*: Website. Retrieved from <https://sorada.gov.ua/dokumenty-oblrady/rishennja-oblasnoji-rady/8-sklykannja/category/301-rishennja-26-sesiji-2904> [in Ukrainian].

30. Pro skhvalennya v noviy redaktsiyi Stratehii rozvytku Ternopil's'koyi oblasti na 2021-2027 [On the approval of the new version of the Development Strategy of the Ternopil Region for 2021-2027] (2025). Order of the Ternopil Regional Military Administration of 2025, Apr 4, 222/01.02-01. Ternopil Regional Military Administration: Website. Retrieved from <https://oda.te.gov.ua/storage/app/sites/26/uploaded-files/rozporiadzennia-sxvalennia-strategiyi.pdf> [in Ukrainian].

31. Pro vnesennya zmin do Stratehii rozvytku Kharkivys'koyi oblasti na 2021-2027 roky, zatverdzheno rishennyam oblasnoyi rady vid 27 lyutoho 2020 roku № 1196-VII [On amendments to the Development Strategy of the Kharkiv Region for 2021-2027, approved by the decision of the Regional Council dated February 27, 2020 No. 1196-VII] (2025). Decision of the Kharkiv Regional Council dated April 24, 2025 No. 1150-8. *Kharkiv Regional Council*: Website. Retrieved from <https://ts.lica.com.ua/77/text/39248> [in Ukrainian].

32. *Stratehiya rehional'noho rozvytku Khmel'nyts'koyi oblasti na 2021-2027 roky (onovlena redaktsiya) [Regional Development Strategy of Khmelnytskyi Oblast for 2021-2027 (updated edition)]* (2025). Khmelnytskyi. Retrieved from <https://www.adm-km.gov.ua/wp-content/uploads/2025/06/Stratehiya-rehional'noho-rozvytku.pdf> [in Ukrainian].

33. Pro vnesennya zmin do rishennya oblasnoyi rady vid 11 veresnya 2020 roku № 38-9/VII [On amendments to the decision of the regional council dated September 11, 2020 No. 38-9/VII] (2026). Decision of the Cherkasy regional council dated 2026, Mar 13, 35-5/VIII. *Cherkasy regional council*: Website. Retrieved from [https://www.oblrada.gov.ua/files/docs/Rishennja/8/35/35_5_5-8.zip](https://www.oblrada.gov.ua/files/docs/Rishennja/8/35/35_5-5-8.zip) [in Ukrainian].

34. Pro vnesennya zmin do Stratehii rozvytku Chernivets'koyi oblasti na period do 2027 roku [On amendments to the Development Strategy of Chernivtsi region for the period until 2027] (2025). Decision of the Chernivtsi regional council dated 2025, Sep 11, 5-20/25. *Chernivtsi regional council*: website. Retrieved from <https://bukrada.gov.ua/diyalnist/plenarni-zasidannya/rishennya-radi/20-ta-sesiya-oblasno%D1%97-radi-viii-sklikannya> [in Ukrainian].

35. Pro vnesennya zmin do Stratehii staloho rozvytku Chernihivys'koyi oblasti na period do 2027 roku. Rishennya Chernihivys'koyi oblasnoyi rady vid 14 bereznya 2025 roku № 3-22/VIII. Retrieved from <https://chor.gov.ua/zv-yazki-z-gromadskisty/item/14132-pro-vnesennya-zmin-do-strategii-staloho-rozvytku-chernihivskoi-ob> [in Ukrainian].

36. Pro status hirs'kykh naselenykh punktiv v Ukrayini [On the status of mountain settlements in

Ukraine] (1995). Law of Ukraine, adopted on 1995, Feb 15, 56/95-VR. *Legislation of Ukraine: Website*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/95-vr> [in Ukrainian].

37. Pro perelik naselenykh punktiv, yakym nadayet'sya status hirs'kykh [On the list of settlements granted the status of mountain settlements] (1995). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, adopted on 1995, Aug 11, 647. *Legislation of Ukraine: Website*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/647-95-p#Text> [in Ukrainian].

38. Kotalakis, Kh. (2021). *Hirs'ki terytoriyi v Yevropi: na shlyakhu do kompleksnoho rishennya [Mountainous areas in Europe: towards a comprehensive solution]*. Retrieved from <https://hromady.org/wp-content/uploads/2025/02/Na-shlyakhu-do-kompleksnoho-rishennya.pdf> [in Ukrainian].

39. Ilyina, M. V., & Shpylyova, M. B. (2024). Dyferentsiatsiya prykordonnykh terytorial'nykh hromad Ukrayiny: metodolohiya i praktyka [Differentiation of Ukraine's frontier territorial communities: the procedure and its applicatio]. *Zdobutky ekonomiky: perspektyvy ta innovatsiyi – Economic achievements: prospects and innovations*, 10. Retrieved from <http://econp.com.ua/index.php/journal/article/view/154/127>, DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13895185> [in Ukrainian].

40. *Territorial agenda 2030: a future for all places* (2020). Informal meeting of ministers responsible for spatial planning, territorial development and/or territorial cohesion 1 December 2020, Germany. Retrieved from https://territorialagenda.eu/wp-content/uploads/TA2030_jun2021_en.pdf

41. Polyusi zrostannya: shlyakh do ekonomichnoho vidnovlennya ta yevrointehratsiyi Ukrayiny [Growth poles: the path to economic recovery and European integration of Ukraine] (2024). Kyiv. Retrieved from <https://umaef.org/wp-content/uploads/2024/12/polyusi-zrostannya-shlyah-do-ekonomichnogo-vidnovlennya-ta-yevrointegratsiyi-ukrayini.pdf> [in Ukrainian].

42. Churski, P., Adamiak, Cz., Dubownik, A., & Komornicki, T., et al. (2025). The changing role of functional urban areas in regional policy: Identifying inner peripheries in the new development paradigm. *Regional Science Policy and Practice*, 10(17), 1-17. Retrieved from <https://surl.li/dxhbbj> DOI:<https://doi.org/10.1016/j.rspp.2025.100221>

43. Pro zatverdzhennya Derzhavnoyi tsil'ovoyi prohramy spravedlyvoyi transformatsiyi vuhil'nykh

rehioniv Ukrayiny na period do 2030 roku [On approval of the State target program for the fair transformation of coal regions of Ukraine for the Period Until 2030] (2025). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, adopted on 2025, Jun 18, 711. *Legislation of Ukraine: Website*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-2025-p#Text> [in Ukrainian].

44. *Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030 [National Regional Development Strategy 2030]* (2019). Warsaw. Retrieved from <https://www.gov.pl/attachment/38c54257-5b35-4b2d-b379-c897a31c85e7> [in Polish].

45. Regulation (EU) 2021/1056 of the European Parliament and of the Council of 24 June 2021 establishing the Just Transition Fund. *EUR-Lex: Website*. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/1056/oj>

46. European Funds for Silesia 2021-2027 (n.d.). *European Commission: Website*. Retrieved from <https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/restore-our-ocean-and-waters/european-funds-slask-silesia-2021-2027>

47. Perelik terytorial'nykh hromad, shcho vidneseni do vidnovlennya terytoriyi za rishennyam Komisiyi dlya otsinky ta vidnesennya terytoriyi do funktsional'nykh typiv [List of territorial communities classified as recovery areas by the decision of the Commission for the assessment and classification of territories into functional types] (n.d.). *Ministry of Community, Territorial and Infrastructure Development: Website*. Retrieved from <https://mindev.gov.ua/storage/app/sites/1/uploaded-files/perelik-tg.docx> [in Ukrainian].

48. Deyaki pytannya rozroblennya rehional'nykh stratehiy rozvytku i planiv zakhodiv z yikh realizatsiyi ta provedennya monitorynhu realizatsiyi zaznachenykh stratehiy i planiv zakhodiv [Some issues of developing regional development strategies and action plans for their implementation and monitoring the implementation of these strategies and action plans] (2023). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, adopted on 2023, Aug 04, 816. *Legislation of Ukraine: Website*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/816-2023-p#Text> [in Ukrainian].

Надійшло 15.06.2026 р.
Прийнято до друку 21.06.2026 р.
Опубліковано 30.06.2026 р.